

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Зозуля О.В.,

здобувач вищої освіти СВО Бакалавр

Миколаївський національний аграрний університет

Іваненко Т.Я.,

канд.екон.наук, доцент, доцент кафедри готельно-ресторанної справи та організації бізнесу

Миколаївський національний аграрний університет

В умовах воєнного стану, коли суспільство переживає виклики та нестабільність, важливою стає не лише оборона країни від зовнішніх загроз, але й забезпечення стійкості та розвитку економіки країни. Соціальне підприємництво, яке безпосередньо орієнтоване на розв'язання соціальних проблем та стимулювання економічного зростання, може відігравати важливу роль у підтримці суспільства та зміцненні його стійкості в умовах кризи.

Основна риса відмінності соціального підприємництва від традиційного бізнесу полягає в його вираженій соціальній місії та глибокому прагненні вирішувати суспільні проблеми, а не лише максимізувати прибуток. У цьому ключовому аспекті соціальні підприємці ставлять перед собою завдання не лише забезпечити власний фінансовий успіх, але й активно впливати на прогрес. Коли суспільство стикається з численними громадянськими викликами, соціальне підприємництво набуває особливої актуальності та визначається як ефективний інструмент у боротьбі з цими проблемами [3].

Основна сутність соціального підприємництва полягає в його внеску у розвиток економіки та задоволенні потреб суспільства. Соціальні підприємці не лише створюють робочі місця, але й вносять суттєвий вклад у розвиток місцевих економік, сплачуючи податки та стимулюючи підприємницьку активність.

Серед ключових вкладів громадянських підприємців у громаду - створення достойних умов для роботи та зайнятості, особливо для представників вразливих груп. Надання можливостей для зайнятості людей з інвалідністю та інших груп, які мають обмежений доступ до ринку праці, є не тільки соціально важливим, але і відображає глибоке розуміння та відданість соціальній місії [4].

Україна спостерігає зростання кількості соціальних підприємств, і це явище зумовлене рядом факторів. Вони можуть виявляти вплив як прямо, так і опосередковано, але варто враховувати, що деякі з них можуть призводити до незначного негативного впливу.

Основні фактори, які впливають на розвиток соціального підприємства :

- економічна ситуація (відсутність ресурсів у державному бюджеті; фінансування соціальної сфери за залишковим принципом);
- законодавство (відсутність чіткого законодавства, яке регулює діяльність соціального підприємства, створює значні труднощі для розвитку цього сектору);

- наявність людських ресурсів (страх додаткових витрат, що виникає внаслідок розповсюджених стереотипів і необхідності впровадження універсального дизайну та адаптації робочих просторів);
- споруди у власності громади (багато будівель, що належать громаді, насправді залишаються без використання через жахливий стан);
- лояльність споживачів до продукції соціального підприємства (мінімальна кількість споживачів виявляє байдужість до виробника);
- підтримка міжнародними фондами та організаціями (відсутність прямих даних, щодо підтримки соціальних підприємств).

Усі організаційно-правові форми для реалізації соціального підприємництва в Україні розподіляються на кілька категорій:

- неприбуткові організації: громадські організації; благодійні організації; релігійні організації; організації співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ); житлово-будівельні кооперативи (ЖБК); сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи та інші неприбуткові організації.
- фізичні особи та суб'єкти господарювання: юридичні особи (загальна система; спрощена система; підприємства та організації, засновані громадськими організаціями інвалідів); фізичні особи підприємці (загальна система; єдиний податок; незалежна професійна діяльність); спільна діяльність.

Ці різні форми надають можливість вибору відповідно до конкретної ситуації та мети соціального підприємництва в Україні [2].

Воєнний стан накладає низку обмежень на підприємницьку діяльність та може призвести до загострення громадських проблем. Підприємства, що спрямовані на вирішення наявних проблем, можуть стикатися зі зростанням потреб та обмеженими ресурсами. Підвищення безробіття, суспільна вразливість і погіршення рівня життя представляють лише кілька викликів, які виникають в умовах воєнного стану.

У таких складних умовах важливою стає роль держави в підтримці та регулюванні розвитку соціального підприємництва. Включаючи фінансову підтримку, спрощення податкового навантаження, надання легальних пільг та інших заходів, спрямованих на збереження та розвиток соціальних підприємств [1].

Забезпечення фінансової підтримки для може здійснюватися через виділення спеціальних грантів, надання кредитів та створення фондів, спрямованих на розвиток соціального підприємництва. Також важливо створити умови для залучення інвестицій в цей сектор, забезпечуючи стабільність та прозорість управління.

Задля ефективного функціонування соціальних підприємств важливо легалізувати та стандартизувати їхню діяльність. Це дозволить зменшити бар'єри для входження нових

учасників на ринок, збільшити довіру інвесторів та споживачів, а також полегшити доступ до фінансових ресурсів [4].

Держава повинна сприяти розвитку освітніх програм, спрямованих на підготовку кадрів для соціального підприємництва. Також важливо підтримувати інновації та дослідження в цьому секторі, щоб сприяти впровадженню нових ідей та підходів до розв'язання соціальних проблем [2].

Соціальне підприємництво в умовах воєнного стану виявляється динамічним та інноваційним інструментом, що дозволяє ефективно вирішувати суспільні виклики. Зростаюча важливість у даному стані свідчить про потребу в активній підтримці та розвитку цього напрямку як частини стратегії сталого соціального та економічного розвитку [4].

Розвивати бізнес під час війни - це завдання надзвичайно складне, викликаючи низку труднощів та ризиків. Однак розбудовувати екосистему для соціального підприємництва в умовах конфлікту - це вже справжній виклик, який вимагає виняткового підходу та рішучості.

У тих випадках, де державні структури не можуть ефективно втручатися, соціальні підприємці мають можливість діяти локально та вирішувати невідкладні соціальні питання.

Спільні зусилля соціальних підприємців можуть стати визначальним чинником у вирішенні не тільки економічних завдань, але і соціальних викликів, які виникають у період воєнного конфлікту. Важливо підтримувати та стимулювати даний вид бізнесу, який, незважаючи на складні обставини, може стати каталізатором позитивних змін для суспільства.

Список використаних джерел:

1. Ачкасова О. В. Розвиток соціального підприємництва в Україні в умовах воєнного стану. Економіка та суспільство. 2022. № 37. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1217/1172>.
2. Босак І. П. Тенденції розвитку соціального підприємництва в Україні. Наукові записки. 2018. № 1. С. 154–160.
3. Долуда Л., Назарук В., Кірсанова Ю. Соціальне підприємництво. Бізнес-модель. Реєстрація. Оподаткування. Київ : ТОВ «Агентство «Україна», 2017. 92 с.
4. Соціальне підприємництво: парадокс як шлях вперед. URL: <https://www2.deloitte.com/ua/uk/pages/human-capital/articles/2020-global-human-capital-trends-introduction.html>.

АКТУАЛЬНІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Прогонюк Л.Ю.,

к.ю.н., доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування і міжнародної економіки

Миколаївський національний аграрний університет

Сьогодні українське суспільство переживає низку випробувань воєнного часу, які спричинили розвиток кризових явищ у соціальній, економічній та політичній сферах. За таких умов держава демонструє обмежені можливості на фоні необмеженої кількості